

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ   ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ДЕРЖАВНА ВИЩА ТЕХНІЧНО-ЕКОНОМІЧНА ШКОЛА
ІМЕНІ БРОНІСЛАВА МАРКЕВИЧА (ПОЛЬЩА)
ЛЮБЛІНСЬКА ШКОЛА ВИЩА (ПОЛЬЩА)
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ КАРДИНАЛА СТЕФАНА ВИШИНСЬКОГО
(ПОЛЬЩА)
ВІДДІЛ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

Збірник матеріалів
Міжнародної науково-
практичної конференції
«РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ
МАЙСТЕРНОСТІ ПЕДАГОГА»

ТЕРНОПІЛЬ - 2018

Хоменко Г. В.	
Загальнодидактичні принципи вивчення літератури постмодернізму.....	343
Cwer A. M.	
Academic teacher of the 21 st century. Master-student relations in reality of higher education facilities in Poland.(reflective approach).....	345
Çecelek G.	
Permanente doskonalenie kompetencji współczesnego nauczyciela jako warunek niezbędny efektywnej edukacji włączającej skierowanej na ucznia biednego.....	347
Чекригіна Г. Б.	
Ефективне використання інформаційно-комунікаційні технології у навчально-виховному процесі в контексті оновлення ПТО.....	349
Чопик С.В.	
Соціально-психологічний тренінг як метод підвищення психологічної компетентності педагогів.....	351
Чорна І.М.	
Психологічна компетентність педагога в умовах інклюзивної освіти.....	353
Шамне А. В., Шолом К. Г.	
Мотиваційний компонент учбово-професійної діяльності студентів при вивченні психологічних дисциплін	356
Шевченко О. М.	
Особистісна компетентність педагога.....	358
Шпарик О.М.	
Впровадження інноваційних технологій у шкільну освіту: досвід китайських педагогів.....	361
Щегельська А. М.	
Інноваційні технології – шлях до оновлення і вдосконалення навчання.....	363
Щербяк Ю.А.	
Основні компоненти формування інклюзивної компетентності педагога.....	365
Яковичин Р. Я.	
Вітчизняний досвід розвитку освітньої сфери в Галичині другої половини XIX століття.....	367
Янкович О. І.	
Підготовка майбутніх учителів початкової школи до формування колективу класу.....	370
Яценко Д. С.	
Формування навчально-виховних та полікультурних компетенцій учнів з використанням краєзнавчих матеріалів.....	372

2. Занюк С. Психологія мотивації: навч. посібник/ С. Занюк. –К.: Либідь, 2002. – 304 с.
3. Климчук В. Тренинг внутренней мотивации/В. Климчук. – СПб.: Речь, 2005. – 76 с.
4. Токарева Н. М. Вікова і педагогічна психологія : навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів] / Н. М. Токарева, А. В. Шамне. – Київ, 2017. – 548 с.
5. Пакулина С. А. Психологическая диагностика мотивации достижения успеха студентов в вузе/ С. А. Пакулина // Известия российского государственного педагогического университета им. А.И. Герцена. –2008. – №88. – С.23-32.
6. Шабалина М. Р. Педагогические условия повышения академической успешности студентов: Автореф. дис. кан. пед. Наук/М. Р.Шабалина. – Моск. гос. пед. ин-т. – М., 2009. – 26 с.

УДК 159.92

Шевченко О. М.

ОСОБИСТІСНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГА

Інтеграція України в європейський освітній простір потребує модернізації системи освіти, гуманізації навчально-виховного процесу. Для досягнення намічених трансформаційних завдань особливої уваги заслуговує особистість педагога, його рівень особистісної зрілості, оскільки від умілості й відповідальності педагога в професійній діяльності залежить майбутнє дитини.

У зв'язку з цим важливого значення набуває вивчення і врахування вітчизняного та зарубіжного досвіду формування професійної компетентності педагогів. Чимало науковців (Н. Бібік, М. Головань, І. Демідова, В. Дружинін, М. Лук'янова, С. Максименко, О. Палій, Л. Подоляк, Л. Сохань М. Філоненко, О. Цільмак, В. Юрченко та ін.) присвятили свої наукові дослідження проблемі професійної, комунікативної, психологічної компетентності педагогів та викладачів вищих навчальних закладів.

Загалом однією з визначальних у структурі педагогічної діяльності, ключовою компетенцією викладача вищої школи розглядають психологічну компетентність (С. Мітіна). Під різними найменуваннями («розуміння учнів», «розуміння душевного стану іншого», «спостережливість» і т.ін.) вона входить до структури загальних педагогічних здібностей [3]. Лук'янова М. вважає, що психологічна компетентність є «відносно самостійною підсистемою в структурі професійної компетентності... Це комплексний термін, і він не зводиться до ні до педагогічних здібностей, ні до освіченості учителя в сфері педагогіки та психології, ні до комплексу особистісних рис. Психологічною компетентністю позначають сукупність визначених якостей особистості, які зумовлюються високим рівнем її психолого-педагогічної підготовленості і забезпечують високий рівень самоорганізації професійної педагогічної діяльності» [2].

О. Казаннікова розглядає психологічну компетентність як максимально адекватну, пропорційну сукупність професійних, комунікативних і особистісних якостей педагога, котрі забезпечують не тільки загально професійну підготовленість, а й високий рівень професійної самосвідомості, уміння керувати своїм психічним станом[1].

Модель особистісно-професійної компетентності спеціаліста, на думку О. Пермякова, має вигляд сфери, ядром якої є *особистісна компетентність*, а її зовнішньою оболонкою – *професійна компетентність*. Внутрішня складова компетентності (особистісна компетентність) визначається ставленням особистості до

себе, базується на системі уявлень людини про себе в соціумі і в навколишньому (природному та антропогенному) середовищі. Особистісна компетентність експлікується здатністю особистості виявляти, осмислювати і оцінювати свою роль у суспільстві, виявляти власні здібності, розробляти і розвивати свої життєві плани, що базуються на особистісно-цінних орієнтаціях, мотивації особистості [4, с. 276].

Отже, на нашу думку важливим для зростання професійної компетентності педагога є сприяння розвитку його особистісної компетентності. Дослідники здебільшого розглядають її у контексті професійного становлення та розвитку, як один з видів професійної компетентності, або як одну з складових [5]:

- особистісна компетентність А. Марковою розглядається як володіння прийомами особистісного самовираження і саморозвитку засобами протистояння професійній деформації особистості; як здатність: планувати свою трудову діяльність, контролювати і регулювати її, самостійно приймати рішення; знаходити нестандартні рішення (креативність), здатність самостійно набувати нових знань, умінь; також автор виокремлює індивідуальну компетентність як мотивацію досягнення, ресурс успіху, прагнення до якості своєї роботи, здатність до самомотивування, впевненість у собі, оптимізм; О. Гулай розуміє її як потребу самостійного пошуку і засвоєння знань, формування реальної самооцінки; вміння аналізувати та усвідомлювати, відповідальність за свої дії;

- особистісно-індивідуальна (включає сукупність знань і уявлень особи про саму себе у контексті професійної ролі, тобто знання своїх «сильних» та «слабких» сторін як управлінця, професіонала, особистості (І. Дровнікова);

- мотиваційно-особистісна компетентність (В. Абашина);

- індивідуально-особистісна компетентність, яка містить фактори, що визначають внутрішні ресурси і зовнішні прояви особистості, а саме: чіткі цінності, чіткі особисті цілі, уміння керувати собою, самоконтроль і організованість, емоційна стабільність, самостійність і самодостатність, незалежність і впевненість у собі, здатність приймати рішення і навички рішення управлінських проблем, відповідальність і добросовісність, працездатність, сприйнятливості до нововведень, підприємливість, потенціал творчої активності і активний саморозвиток (Г. Ланець);

- соціально-особистісна компетентність як інтегративне особистісне утворення, що ґрунтується на позитивних мотивах вибору професії, як здатність вибудовувати та реалізовувати перспективні лінії соціального, інтелектуального, культурного, морального, професійного саморозвитку і самовдосконалення (Н. Бабенко);

- аутопсихологічна компетентність – А. Деркач, А. Ситніков, Л. Степнова, І. Елшина визначають її як готовність і здатність до цілеспрямованої психічної роботи з метою змінити особистісні риси і поведінкові характеристики, уміння особистості розвивати і використовувати власні психічні ресурси, створювати сприятливу для діяльності ситуацію шляхом зміни свого внутрішнього стану за рахунок засвоєння, закріплення, контролю знань, умінь і навичок, подолання непередбачених обставин, створення вольової установки на досягнення значущих результатів, здатність орієнтуватися в інтрапсихічному (внутрішньо-особистісному) просторі;

- внутрішньо-особистісна (складна інтегративна характеристика особистості, яка відображає рівень володіння знаннями, способами і прийомами реалізації самопізнання та саморозвитку, регулюється смисложиттєвими й професійними цінностями, забезпечує йому гармонійність і зрілість особистості, а також найбільш повну самореалізацію і самоздійснення в професії та в житті загалом) (Л. Плужнікова);

- власна компетентність (сприятливе поєднання ідентичності, самоприйняття, самоповаги породжує почуття власної компетентності, яке обумовлене знанням себе,

своїх можливостей, вірою в осмисленість і цінність власного життя, впевненістю в тому, що людина здатна самостійно будувати своє життя, визначати свої вибори і сою долю (В. Маралов).

О. Пермяков називає наступні особистісні властивості спеціаліста, які визначають якість особистісної компетентності: духовність, прихильність до суспільних та етичних цінностей, моральність, самостійність, самоповага, надійність, толерантність, соціальна значимість, особистісна, соціальна і професійна відповідальність, громадянськість, вихованість [4].

Ми розуміємо: «особистісну компетентність» – як інтегральну характеристику людини, здатність особистості виявляти, осмислювати, проявляти, оцінювати, розвивати, довільно регулювати власні особистісні ресурси, здібності, обдарування та соціальні позиції, розробляти, вдосконалювати та втілювати у дійсність свої життєві плани, що базуються на усвідомленні соціальних потреб та особистісних цінностей.

Теоретична модель особистісної компетентності, на нашу думку, містить наступні компоненти:

1) мотиваційно-ціннісний компонент, який передбачає наявність особистісної системи цінностей; здатність до визначення життєвих цілей; мотивацію до успіху, до освоєння нових знань, особистісного розвитку;

2) когнітивний компонент, що включає комплекс знань, необхідних для особистісного розвитку; володіння способами формулювання, планування та вирішення задач особистісного зростання і оцінки результатів власних дій; потенціал творчої активності;

3) –емоційно-вольовий компонент забезпечує суб'єктну, внутрішньо-скоординовану, відповідальну і ефективну діяльність з метою особистісного самовдосконалення, самоприйняття, задоволеність навчанням, особистісним самовизначенням, емоційну стабільність та самостійність.

Також теоретичним дослідженням встановлено, що розвиток особистісної компетенції сприятиме становленню особистісної зрілості [5].

Аналіз сучасних психолого-педагогічних науково-методичних джерел доводить необхідність подальшого емпіричного дослідження взаємозв'язку між розвитком особистісної компетентності педагога та його професійною спроможністю, ефективністю.

Література

1. Казаннікова О.В. Психологічна компетентність педагога / О.В.Казаннікова // Modern problems and ways of their solution in science, transport, production and education. – 2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sworld.com.ua/konfer29/1200.pdf>
2. Лукьянова М.И. Психолого-педагогическая компетентность учителя: Диагностика и развитие / М.И. Лукьянова. – М.: Сфера, 2004. – 144с.
3. Мачинська Н.І. Психологічна компетентність – необхідна складова професійної компетентності майбутнього фахівця / Н.І. Мачинська // Інженерні та освітні технології в електротехнічних і комп'ютерних системах. – 2013. – № 1(1). С. 125-130. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eetecs.kdu.edu.ua/2013_01/EETECES_20130110.pdf
4. Пермяков О. Е. Методологические подходы к моделированию личностно-профессиональной компетентности специалиста в контексте формирования государственных образовательных стандартов нового поколения. / О.Е. Пермяков // Известия Томского политехнического университета. – 2007. – №1. – С. 275–281.

5. Шевченко О.М. Психологічні особливості розвитку особистісної компетентності старшокласників: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук: спец. 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія» / О.М. Шевченко. – К., 2006:13 –20 с.

УДК 373.5 (510)

Шпарик О.М.

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ШКІЛЬНУ ОСВІТУ: ДОСВІД КИТАЙСЬКИХ ПЕДАГОГІВ

Постановка проблеми. Одним з найважливіших завдань сучасної освіти є досягнення якості освітнього рівня. Це завдання орієнтує учнів не лише на засвоєння певного об'єму знань, а й на розвиток їх особистісних якостей, здібностей у пізнанні та трактуванні набутих знань. Виконання даного завдання вимагає від педагогів розуміння й гнучкого використання сучасних підходів та інноваційних технологій, що забезпечують ефективну організацію і вдосконалення освітнього процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасна система шкільної освіти в Китаї характеризується низкою інновацій, що стосуються перш за все впровадження інформаційних технологій, оновлення змісту освіти, розвитку творчого потенціалу, індивідуальних траєкторій навчання [9]. Відповідно інноваційна освіта, інноваційні технології, інноваційна діяльність стають предметом активного обговорення у китайській науці. Проблеми інноваційних технологій в освітньому середовищі присвячений широкий пласт досліджень Лу Чуня, Цай Цінчуна, У Ді, Чжен Хайсяна та ін. Більшість авторів під освітньою інновацією розуміють нововведення у навчальний процес, зміни у змісті та технології освіти, що мають на меті підвищення її ефективності.

Виклад основного матеріалу дослідження. У Китаї стратегія модернізації шкільної освіти визначена в офіційному документі «Основні положення про реформування та розвиток національної освіти до 2020 р.» (国家中长期教育改革和发展规划纲要 (2010-2020年)) [8], згідно з яким засобом розвитку освіти виступають інноваційні технології, які визначаються як принципово нові способи, методи взаємодії викладачів і студентів, що забезпечують ефективне досягнення результатів освітньої діяльності. Розвиток освітнього середовища в сучасних школах на основі інноваційних технологій передбачає активну розробку і використання мультимедійних і електронних навчальних засобів, спеціалізованих комп'ютерних програм, використання Інтернет-ресурсів тощо.

У рамках реалізації «Положень» сучасна китайська школа передбачає включення до навчальних планів дисциплін, що сприяють розвитку комунікативних компетенцій учнів. Впровадження інноваційних технологій націлене на те, щоб теоретичне знання підкріплювалося практикою, що дозволить у майбутньому молодим спеціалістам оперативніше реагувати на всі зміни в їхній професійній сфері.

У 2012 р. в Китаї прийнята і реалізується програма, яку можна назвати безперервним курсом ІТ, що охоплює всіх учнів на всіх ступенях шкільної освіти. Згідно з цим документом, основна мета шкільного курсу ІТ полягає в формуванні, розвитку і вдосконаленні інформаційної грамотності учнів, що виражається в їхньому вмінні за допомогою інструментів ІТ отримувати, обробляти, висловлювати і передавати інформацію [1].

Аналіз сучасної шкільної практики показав, що ряд китайських викладачів активно використовують інформаційно-комунікативні технології в освітньому процесі. Таким чином, відбувається усвідомлення, що сьгоднішні випускники шкіл повинні бути конкурентоспроможними на сучасному ринку праці, компетентні у